

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 9. oktober 2018 af Østre Landsrets 8. afdeling
(landsdommerne Carsten Kristian Vollmer, Frosell og Bettina Bang Jakobsen (kst.) med
domsmænd).

8. afd. nr. S-283-18:
Anklagemyndigheden
mod

T

Født 22. marts 1960

(advokat Jan Hollmén Olesen, besk.)

Odense Rets dom af 12. januar 2018 (3-10229/2017) er anket af T med
endelig påstand om frifindelse for anklagemyndighedens påstand om rettighedsfrakendelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærpe, således at frakendelsen sker for ikke under 5
år.

Der har for landsretten foreligget kontrolrapporter af 21. december 2017, 7. februar 2018,
13. marts 2018 og 17. april 2018, udarbejdet af Fødevarestyrelsen. Endvidere har der foreligget en udateret "Klinisk rapport over hesteholdet hos T" vedrørende et
"planlagt besætningsbesøg", gennemført den 24. maj 2017 hos tiltalte.

Forklaringer

Der er for landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte.

Tiltalte har forklaret blandt andet, at han har et godt samarbejde med dyrlægen. Han har indgået en lejekontrakt vedrørende afgrænsningsarealer. Disse arealer kan han leje så længe, han vil. Der har været en række kontrolbesøg, senest for omkring en måned siden. Han har et godt forhold til sin dyrlæge, og dyrene har det godt.

Landsrettens begrundelse og resultat

Særligt under hensyn til tiltaltes tidligere straffe for ligartet kriminalitet, og karakteren og omfanget af de nu pådømte forhold samt af de grunde, som byretten i øvrigt har anført herom, tiltrædes det, at tiltalte bør frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele taget beskæftige sig personligt med dyr af hestefamilien.

At tiltaltes dyr for tiden har det bedre, medfører ikke, at der ikke er en nærliggende risiko for gentagelse.

Frakendelse findes i øvrigt ikke at være et uforholdsmæssigt indgreb.

Der er endvidere ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastsætte en længere frakendelsestid end bestemt ved byrettens dom.

Landsretten stadfæster derfor dommen for så vidt, den er anket.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom i sagen mod tiltalte, T stadfæstes.

Frakendelsestiden regnes fra denne dom.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

(Sign.)

— — —
Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 11-10-2018

Merete Ørum Hansen

Retsassistent

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 12. januar 2018

Rettens nr. 3-10229/2017

Politiets nr. 2300-89110-00017-16

Anklagemyndigheden
mod

T

Født 22. marts 1960

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 27. november 2017, forhold 4 er berigtiget under hovedforhandlingen.

T er tiltalt for

1.

overtrædelse af dyreværnslovens § 28 stk. 1, jf. stk. 9, jf. § 1, § 2 og § 3 stk. 1 samt Justitsministeriets (nu: Miljø- og Fødevareministeriets) bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19 stk. 1, jf. § 5,

ved i en periode frem til d. 21. april 2016 på adressen, ved
, som hestehandler (og dermed erhvervsmæssigt) at have behandlet sit dyrehold på 24 heste/ponyer uforsvarligt, idet dyrene ikke blev passet omsorgsfuldt og beskyttet bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe og ej heller huset, fodret, vandet og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov, ligesom de rum og arealer, hvor dyrene blev holdt, ikke var indrettet på en sådan måde, at dyrenes behov blev tilgodeset som nærmere beskrevet nedenfor:

- en hest (nr. 1) var på grund af bl.a. forkert fodring i huld I (sygeligt afmagret) på en huldskala fra 1 til 9, apatisk og vaklende, når den skulle flytte sig; den havde intet fedt og en meget ringe muskelmasse på hele kroppen, bugen var opkneben, og halen var faldet helt ned i bækkenet på grund af manglende fedt- og muskulatur i bækkenet; alle knoglefremspring var synlige, og der var hudafskrabninger ud for knoglefremspringene som tegn på, at hesten lå meget ned
- en hest (nr. 15) var på grund af forkert fodring i huld I (sygeligt

afmagret), havde tydelige smerter og svært ved at stå op og svært ved at trække vejret

- ni heste var på grund af bl.a. forkert fodring i huld 1,5 – 2,5 (meget afmagrede eller afmagrede)
- otte heste var på grund af bl.a. forkert fodring i huld 3 – 3,5 (magre)
- to heste havde akut behov for dyrlægetilsyn
- boksene var – på nær to – for små til, at hestene kunne bevæge sig frit og loftshøjden for lille på grund af gødnings- og strøelsesmåttens størrelse, hvorved underlaget i adskillige bokse var skråt
- Foldarealet var for lille
- Næsten alle heste havde utøj med tottet pels og nogle med bare pletter, skællende hud og/eller eksem.

2.

overtrædelse af dyreværnslovens § 28 stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 9, jf. § 1 og § 2,

ved i en periode frem til d. 18. april 2016 på den i forhold 1 nævnte adresse som hestehandler (og dermed erhvervsmæssigt) at have behandlet en pony ("April") groft uforsvarligt, idet ponyen ikke blev passet omsorgsfuldt og beskyttet bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe og ej heller huset, fodret, vandet og passet under hensyntagen til dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov blandt andet med den følge, at den på grund af forkert fodring var i huld 2 (afmagret), ligesom den havde et mat uregelmæssigt hårlag med områder med alopeci/hårtab og en udbredt seborrhea med skel-krustedannelse udbredt på krop og ekstremiteter.

3.

(påtaleopgivet)

4.

overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, jf. § 68, jf. § 69, stk. 1, jf. Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (nu nr. 865 af 23. juni 2017) § 84 stk. 1 nr. 10, jf. § 13 stk. 1, jf. § 14, jf. dagældende § § 77, jf. § 11 og § 12,

ved at have undladt at efterkomme Kommunes påbud af 22. juni 2017 om senest d. 31. august 2017 at fjerne den stak husdyrgødning, der er placeret syd for staldbygningen på den i forhold 1 nævnte ejendom.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf.

Anklagemyndigheden har endvidere jf. retsplejelovens § 997 stk. 3, nedlagt påstand om, at tiltalte under tvang af fortløbende bøder (tvangsbøder) pålæg-

ges inden en af retten fastsat frist at fjerne den stak husdyrgødning, der er placeret syd for staldbygningen på ejendommen, ved

Endelig har anklagemyndigheden nedlagt påstand om, at tiltalte i medfør af dyreværnslovens § 29 stk. 1 for bestandig frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr af hestefamilien.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Forklaringer

Tiltalte har forklaret, at han har arbejdet med dyr, siden han var 12 år, han har selv haft heste i 20-25 år. Han har været på førtidspension, siden han var i 30'erne og lever af sin pension. Han har heste, for at have noget at lave. Han har i alle årene haft et hestehold, der i antal ca. svarer til det han havde den 21. april 2016. Han har heste på hobbybasis, vil ikke have ham. Han opdrætter ikke heste, han køber heste og føder dem op, han kan have dem i 3 år, nogle gange kommer der f.eks. en pige, der vil købe en hest. Det er mest foregået fra adressen , han har været meget lidt på markeder. Indtægter og udgifter er gået lige op. Han er ikke hestehandler.

Forevist et foto af ejendommen , (bilag 1-22, foto 24) har tiltalte forklaret, at skiltet på ejendommen om køb, salg og bytte af heste og ponyer kan blive pillet ned. Det er mange år siden han satte skiltet op, den gang var han momsregistreret. Han har lært, hvordan han passer heste ved de bønder, han var hos, da han var yngre. Han synes overordnet, at hans heste har haft det godt. Han har solgt ejendommen , han bor til leje. I løbet af et par år forventer han, at ejendommen bliver eksproprieret og brækket ned på grund af etablering af jernbane og motorvej.

Om forhold 1 og 2 har tiltalte forklaret, at han fik besøg af politiassistent V1 den 21. april 2016. Han kendte hende fra "sagen", hvor hun ikke havde gjort det ordentligt, det var ikke en sag, som vedrørte ham. Han sagde til hende, at hun godt måtte se dyrene, men at hun skulle lægge en staldrapport, hvori han kunne se, hvad der er galt, det har hun ikke gjort på noget tidspunkt. V2 kom sammen med V1 De påstod, at det var dyremishandling, og at han havde solgt en hest til X1 Han har ikke solgt en hest til X1 . Han har solgt to heste til en, der hedder X2 eller "X2". Det var " X3 som havde meldt ham til politiet. Han var ikke med V1 og V2 rundt, han havde noget andet, han skulle have lavet. De gav ikke udtryk for utilfredshed med det, som de havde set. Han kontaktede sin dyrlæge, han syntes, at hans heste gik og tabte sig. Han fik ikke noget fra politiet eller Fødevarestyrelsen om resultatet af besøget den 21. april 2016. Han kan ikke genkende den beskrivelse af hestene, som fremgår af tiltalen. Hele bundtet blev orme-

behandlet efter at politi og dyrlægen havde været på besøg, det var ikke et resultat af deres besøg.

Forevist fotomappe med fotos taget den 21. april 2016 af politiassistent V1 (forhold 1, bilag 6), har tiltalte forklaret, at foto 1A og 1B viser den brune hest, der blev aflivet. Han traf beslutningen om aflivning sammen med sin dyrlæge, V3, de kunne ikke gøre noget for den. Som det ses på foto 2B er der vandkopper i boksene, de er sat så lavt, at føl og ponyer også kan nå, og der bliver gjort rent nede under vandkopperne. Vedrørende foto 7A har tiltalte forklaret, at det er boks 5, der sidder ikke sådan et trug, der sidder et af plastik, han ved ikke, hvordan det trug er havnet der. Vedrørende foto 8C har tiltalte forklaret, at der er loftshøjde, så hestene kan rejse sig, det er ponyer. Den hest, der ses på foto 18A og 18B støder ikke på vanerne, når den rejser sig.

Tiltalte har fremlagt fotos af de heste, der ses på bilag 14A og 14B, 4A og 4B, 19A og 19B og 8C og har forklaret, at de er taget i foråret 2016 1-1½ måned efter politi og embedslægens besøg. Han har endvidere fremlagt fotos af de heste, der ses på foto 17 1A, og har forklaret, at de er taget i 2015.

I laden kører han med dybstrøelse og i stalden renser de. Laden bliver renses 3 gange om året med en gummiged. Der renses ud, så der er jævnt hele tiden. I de 10-11 bokse, der er i stalden, og hvor de ikke kan køre med en lille læs-ser, bliver der muget ud jævnlige med håndkraft. De kører noget væk hver 2-3 dag på trailer. Han tager boksene 1-3 bokse ad gangen løbende, så det holdes nede. Hestene går og skraberne i boksene. Det må være derfor, det ser ud som om, der er skråt nogle steder.

Om forhold 4 har tiltalte forklaret, at man ikke kan komme ned til møddingen med hverken traktor eller lastbil. Han har bedt en vognmand om at fjerne det, vedkommende ville ikke, fordi der var for vådt. Han fik en anden til det i december måned, men vedkommende måtte køre op igen, ellers var han sunket i. Det har ikke været muligt, at efterkomme påbuddet, det har været vådt, siden han modtog det. Det er hestemøg, der ligger på møddingen, den er dækket til som kommunen har foreskrevet, og der er dræn i ajlebrønden. Møget er opbevaret, sådan som kommunen skrev til ham i 2015, at det skulle være. Han talte med X5 fra kommunen, da han fik henvendelse om påbuddet og spurgte om han ikke kunne huske, hvad han tidligere havde skrevet, han blev sur og sagde, at han ikke havde noget til at ligge om det, og at han ikke ville snakke med tiltalte.

Der har på et tidspunkt været sæbevand i hestenes vandkar. Han blev ringet op af Fyns Politi en dag han var i Sønderjylland sammen med sin kone, om at hans heste ikke havde vand. Det var i foråret 2016 efter den 21. april. Han kunne ikke forstå det, for inden de kørte hjemmefra, havde hans kone givet hestene vand. Da de kom hjem, havde hestene ikke drukket noget af vandet, han smagte på det og kunne smage, at der var sæbe i. Han henvendte sig til

politiet, men de kunne ikke gøre noget ved det. Han har en mistanke om, hvem der kunne have gjort det. Han flyttede efterfølgende karrene så ingen kunne komme til dem. Han er ikke på kant med naboerne. X3 kan nok ikke lide ham.

Vidnet politiassistent V1 har forklaret, at hun var på ejendommen den 21. april 2016 sammen med embedsdyrlæge V2 og en kollega. Baggrunden var en anmeldelse. Vidnet havde ikke været der før. De henvendte sig ved hoveddøren præsenterede sig og gjorde tiltalte bekendt med, hvorfor de var der. Tiltalte var vred, han sagde, at hvis de var V1 og V2 måtte de ikke komme ind. Hun havde tidligere mødt tiltalte på Egeskov i 2015, og da den af tiltaltes bekendte er blevet dømt, og tiltalte sad på tilhørerpladserne, det må være derfra han kendte hendes navn. De tog det stille og roligt og de blev lukket ind og forholdene for dyrene både inde og ude. Tiltalte låste stalden op. Det var mest vidnets kollega der gik rundt med tiltalte.

Vidnet og V2 gik sammen fra boks til boks. De fotograferede hvad de så. Hendes overordnede indtryk var at det var grelt. De fandt 2 meget syge heste. Dyrene var generelt i dårlig tilstand og der var formentlig ikke muget ud hele vinteren, så dyrene stod meget højt, de producerer meget lort. Det var ikke hendes indtryk, at hver boks blev muget et par gange om ugen. Der var vandkar i de fleste bokse, møget nåede op over vandkopperne nogle steder. Nogle heste er mere renlige end andre, men de fleste heste har tendens til at lægge møg i den ene ende af boksen. I nogle af boksene stod der mere end en hest. Hestene var i dårlig huld, man kunne se noget af rygraden, korsben og ribben og haleben, og de havde dårlig pels. En hest skal være pæn rund. V2 havde fat i alle hestene, bortset fra nogle få, der var så sky, at hun ikke kunne komme til dem. Tiltalte hældte foder op, mens de var der. Tiltalte fik et strakspålæg om at de to heste, der var meget syge, skulle have dyrlægehjælp straks, og der skulle muges ud i boksene. Det kan tiltalte ikke havde været i tvivl om, da de gik derfra. Udendørs var der en fold med nogle ponyer en fold. Hun ved ikke om han lukker alle hestene ud på en gang.

Hun var på ejendommen flere gange efterfølgende som opfølgning på strakspålægget. Hun har skrevet kontrolrapporter, hver gang hun har været der. Tiltalte fik tilkaldt dyrlæge og den meget syge brune hest blev aflivet og den syge pony blev sat i behandling. Det kneb stadig med at få muget ud. Hun var der den 17. januar 2017, de fandt en død pony. Hun var der senest den 18. december 2017, men ikke vedrørende denne sag, de fandt ikke noget dyreværnsmæssigt. Tiltalte sender hestene på græs omkring maj måned og har så hele sommeren til at få tingene ordnet og få løst udmugningsproblemerne.

Hver gang hun har været hos tiltalte, har der været 10-15 minutter, hvor han har været sur, men så har de fået lov at komme ind, og der er faldet ro på, og de har slutte i en god tone. Hun har beholdt sagen, selvom tiltalte har klaget

over hende, hun ved noget om dyrværnssager. Hun er ikke medlem af X3
 hun har været medlem af X4 siden hun var om-
 kring 18 år. I 2009 fik hun et diplom af X4 på grund af sin
 sagsbehandling af dyrværnssager. Hun har også fået en pris i 2013. Begge
 gange har det været godkendt af hendes ledelse. X1 fra X3
 er en samarbejdspartner ligesom f.eks. X4 de kommer
 ikke sammen privat.

Vidnet embedsdyrlæge V2 har forklaret, at hun har været i
 den stilling i omkring 20 år og har haft dyreværnssager i alle årene. Hun har
 en fortid som forsker på Sted1 i heste og kreaturer.

Hun var hos tiltalte sammen med politiassistent V1 den 21.
 april 2016 på baggrund af anmeldelser fra blandt andre X4
 Anmelderne havde oplyst, at de ikke ret ofte så heste på fold, og når de så
 hestene, var de meget tynde. De gange, hun har været med hos tiltalte, har de
 ikke fået lov at komme ind i første omgang. De har kunnet høre, at tiltalte
 fodrede, vandede og smed strøelse, mens de ventede. Efter ca. 15 minutter
 har de fået de lov til at komme ind. Hendes overordnede indtryk var at der
 var alt for mange dyr på alt for lidt plads, og at der blev fodret alt for lidt.

Boksenes størrelse svarede ikke til de dyr, der stod i dem. Man kigger på om
 dyrene kan vende sig i boksen, udføre normal hudpleje ved at vende sig og
 nape sig, om de kan dreje sig rundt, og om de kan lægge sig og rejse sig u-
 besværet. En hest skal bruge meget plads, når den rejser sig. Der skal også
 være plads til, at hestene kan lægge på siden. De skal også kunne stå oprejst i
 ubesværet stilling og løfte hovedet bagover med alle 4 ben på gulvet uden at
 ramme loftet. Det er vejledende regler. Der var en meget stor gødningsmåtte,
 der består af møg og strøelse, her mest af møg. Hesten kommer af med sine
 klatter og der kommer strøelse på, og sådan fortsætter det. I flere af boksene
 var underlaget blevet helt skråt. Heste vil helst lægge deres klatter et sted og
 spise et andet sted, de er meget renlige. Der var to heste, der nærmest stod
 med skrå ben som en giraf, fordi bagpartiet var meget højt oppe og hovedet
 skulle ned til foderet. Den ene ramte direkte op i loftet, når den løftede sit
 hoved. Der var også en hest, der var utrolig utryg. Den havde bange øjne.
 Dens gødningsmåtte var helt skrå, den kunne stå på et lille stykke af boksen.
 For at kunne så nogenlunde oprejst, skulle den stå med hovedet bukket, el-
 lers ville den knalde hovedet op i loftet. Nogen muger ud hvert halve år, her
 var der ikke muget ud den vinter, måske var der ikke muget ud fra sidste vin-
 ter. En del af boksene var svære at få op, fordi der var så meget møg. Det er
 lovligt, hvis der er loftshøjde og strøelse nok, så der er tørt og plant, men det
 var der ikke. At gulvet skal være jævnt og plant følger af § 16, i hestelovens,
 80 % af boksen skal været et tørt leje. Heste kan stå og skrabe, men ikke i
 hele boksen, og når matten er så skrå, som det var tilfældet her, er det ikke
 årsagen.

Der var 19 ud af de 24 heste, der var væsentlig under huld. De, der var over

huld, var lige ankommet. Der var en med normal huld, der var en tynd fjordheste, det var ikke tiltalte, men hans kæreste/ægtefælles, som hun selv passer. Der var 2 sygelige afmagrede heste. De er på vej til at dø, de var i huld 1. Den ene var syg, fordi den havde kværke, der er betændelse i mandlerne ved halsen, den var ikke behandlet for det. Det har man lov til at lade være med, hvis hesten gradvist får det bedre, men denne var voldsomt syg og kunne ikke få vejret. Betændelsen kan komme rundt med blodet og kan forårsage indvendige bylder, betændelse vil typisk sætte sig i blandt andet lunger. Når en hest har dårligt huld, har den nedsat modstandskraft. De to syge heste, er dem hun har beskrevet i sin udtalelse som nr. 1 og nr. 15.

Når hun bedømmer huld, rører hun altid hestene. Der anvendes en skala udarbejdet af Forskningscenter Foulum, der går fra 1-9. Den hest som hun gav karakteren 1 var apatisk. Huld 1 gives, hvis der absolut ikke er noget fedt eller muskelmasse tilbage, så dyret går rundt og vakler. Der var en anden heste i samme boks, der havde huld 1½. Dårlig huld opstår på grund af for lidt eller forkert fodring, dårlige tænder eller orme eller ofte en kombination. Når hun beskriver at en bug er opkneben, er der ikke er noget indhold i mave-tarmkanalen og ikke noget fedt, der fylder ud, så bugen bliver flad, der er også en smertetilstand, fordi der er ikke noget i mave-tarmkanalen. Når hun har skrevet at halen fandt ned i bækkenet er det udtryk for det samme. Normalt har hesten en bue bagtil, men når fedt og muskulatur er forsvundet, falder halen ned i bækkenet, og endetarmsåbningen kommer til at ligge inde i bækkenet. Det er muligt, at der var en eller to heste, som hun ikke havde fat i, fordi de var for sky. Hun var inde i alle bokse. Der var en sort hingst, hun muligvis ikke rørte, men det var heller ikke den værste, og den havde en kort pels. Hun vurderer både på det hun ser og på berøring, at hun har rørt ved dem. Hvis man kan se alle ribben, er det huld 3. Fedt- og muskelmassen på en hest svinde lidt ind om vinteren, men når halen falder ned er der ikke mere muskulatur på kroppen. Når der ikke er foder nok, tæres der først på fedtet og så på musklerne. Man kan se på billedet af hest nr. 9, at den har hulhed ved øjnene, hvor der normalt skal være noget fedt.

Hudskab kan være udtryk for at hesten ligger meget, og at der er ikke noget fedt til at tage af, det er som begyndende liggesår på et menneske. Hestene havde utøj og lus. Lus skal medicineres. Tottet pels kommer, fordi de gnaver og skraber sig, fordi det klør, og så kan der komme eksem.

Tiltalte er hestehandler, hun har fået et visitkort, hvor det står. Det fik hun ved tilsyn nr. 2, og de snakkede om, at han solgte dyr. Hun har også set, at der var dyr, der var forsvundet, og andre var kommet til.

Foldarealet har været brugt rigtig meget og til mange dyr og var nedbidt. Den ene gang, hun var der, var der meget vådt. Græsset var nedbidt og vådt den 21. april 2016. Arealet er for lille til det hestehold tiltalte har. Græsset har ikke en chance for at blive til noget. Dyrene havde ikke været andre steder henne. Man kan stille spørgsmålstejn ved, hvor meget hestene har været

ude i vinterperioden. Hun har været på ejendommen 3 gange efter den 21. april 2016, det var i sommerhalvåret, det går altid fremad om sommeren, når hestene kommer ud. Tiltalte nævnte, at hestene skulle have været til [redacted], det havde de været året før, men det kunne de ikke komme, [redacted] kommune vil ikke have dem, fordi de var for tynde. Tiltalte skaffede sig så forskellige arealer på Fyn. Dem kiggede de på senere, det var fine arealer. I sommeren 2016 var hun med tiltalte på en fold, der ikke lå ved ejendommen, hvor alle heste havde det godt. Hun har senest set tiltaltes heste den 16. november 2016.

Hvis heste får orm, der er farlige, går de ind i blodet. Ormebelastningen et sted, hvor der er mange heste og stor udskiftning, vil være stor. Hestene bliver tynde, fordi ormene ødelægger de indre organer. Det går hårdest ud over føl og plage, der kan dø af orme. Voksne heste får normalt ikke store problemer ud af orme, de har dannet immunitet, men hvis en voksen hest er afmagret, kan den miste immuniteten.

Det er meget uforsvarligt, hvis en hest ikke kan rette sig op uden at ramme loftet. Hesten bliver utryg, når den skal stå med halsen strakt fremad, dens normale stilling er med løftet hoved. Heste har et støtteapparat, som gør, at når den står i normal position, er der et støtteapparatet fra bagbenene, op i ryggen og op til halsen. En hest kan stå op og sove, hvilket er usædvanligt for dyr. Støtteapparatet fungerer ikke, når hesten står med hovedet strakt frem.

Hun kan vedstå sin udtalelse af 31. maj 2016, herunder at der er tale om uforsvarlig behandling, som hun har skrevet, ikke noget grovere.

Vidnet **dyrlæge** [redacted] V4 [redacted] har forklaret, at han har været dyrlæge siden 2000, dels i privat praksis dels på [redacted] Sted1 [redacted], og han har i 5 år siddet som sagkyndig i hestesager i et ankenævn for dyrlæger. X3 [redacted] bruger ham, ligesom de bruger andre dyrlæger. Han bliver tilkaldt, og X3 [redacted] betaler for hans ydelser.

Vedrørende forhold 2 har vidnet forklaret, at han ikke har været på tiltaltes ejendom. Han tilså en hest 21. april 2016 hos X3 [redacted] på [redacted] i [redacted], hvor hesten ham bekendt havde været der 5-7 dage. X3 [redacted] ønskede en evaluering af hestens tilstand. Den var ekstremt afmagret. Umiddelbart tænkte han, at den var helt nede på 1 på huldskalaen fra 1-9, hvor en 9'er er en ekstrem fed hest. Han skrev huld 2, man kan kun konstatere, om den er helt nede på 1, hvis dyret bliver slået ned og åbnet. Hans vurdering bygger på iagttagelser og berøring. Der var en begyndende tæring på muskellævet. Udover dårlig huld påpegede han, at hesten var ekstremt uklar og tilsolet på ekstremiteterne og havde uregelmæssigt hårlag og skæl, som tegn på underernæring gennem længere tid. Den havde også dårlige, oplejede hove. Den var alment påvirket. Da han så hesten igen en måneds tid senere, så den godt ud. Når den kunne komme til at se så godt ud på så kort tid, er det tegn

på, at det er fejlnæring, der har gjort den mager. Hesten var stadig slank, men der var en tydelig fremgang.

En hest påvirkes ikke umiddelbart særligt af, at blive flyttet. Hvis der er ro omkring den falder den rimelig hurtigt til et nyt sted. Der kan ligge sygdom til grund for fejlnæring, f.eks. stress, mavesår og organlidelser, men han skøn her er fejlnæring, fordi hesten fik det så meget bedre på en måned uden at blive behandlet. Han har ikke taget blodprøver af hesten.

Han kan vedstå sin erklæring af 22. maj 2016 (bilag 2-7). Når han har vurderet behandlingen af hesten som groft uforsvarlig, er det på grund af de mange symptomer, både manglende fodring og hovpleje, hvilket er smertevoldende.

Vidnet **dyrlæge** V5 har forklaret, at hun blev uddannet dyrlæge i 2005. Hun har været ansat privat hestepraksis og på Sted1. Hun har været i X4 i ca. 4½ år. X4 fik kendskab til sagen via borgere, der henvendte sig på 1812 og var bekymrede for tiltaltes heste, fordi de ikke kom nok ud på fold, og de heste, som folk havde set, virkede magre. De afviser henvendelser, f.eks., hvis det handler om nabostridigheder.

Den lokale kredsformand i X4 henvendte sig til hende, og de tog på besøg hos tiltalte den 15. april 2016. De traf tiltalte og præsenterede sig og deres ærinde. Tiltalte følte sig forfulgt og var ikke umiddelbart imødekommende. Til sidst indvilligede han i at de kunne gå over i stalden.

Hestene stod højt næsten oppe under loftet i denne lavloftede, gamle staldbygning. Der var meget møg, det blev ikke fjernet jævnlige. Det er problematisk, hvis der ikke bliver strøget med nyt halm, så kommer de til at stå i fugt konstant, hvilket vil give hov- og benproblemer. Det var uger måske måneder siden, at der var blevet muget ud. En hest skider mange kilo i løbet af et døgn, men det tager alligevel tid at bygge så meget op. Heste er som udgangspunkt renlige dyr og vil foretrække at spise og opholde sig et sted og skide et andet sted. Hun foretog ikke en konkret vurdering af boksens størrelse. Der var problemer med luftudskiftning og høj koncentration af urin kan give problemer med luftvejene. Hestene kunne ramme loftet og komme til skade, hvis de stillede sig på bagbenene, hvilket heste sjældent gør, hvis de er vant til at stå i boks, men de skal have mulighed for at rejse sig.

I nogle af krybberne lå der valsehavre, der var ikke grovfoder i form af hø eller wrap i boksene. Hun vurderede at størstedelen af hestene havde huld under middel, de fleste lå på 2-3 på huldskaalen. De var en enkelt fjordhest, der ikke var noget at udsætte på. Hendes vurdering bygger på iagttagelser. Heste har en fedtpude ved øjnene, udseendet kan også have med dehydrering, dårlig tænder eller andre sygdomme f.eks. diarre eller parasitter ved høj ormebelastning at gøre, men det er mest oplagte bud på dårlig huld er for få kalorier. Hun så ikke tegn på diarre. Det er sjældent, at sygdom giver så graverende

dårlig huld. Der var en del af hestene, der stod med hårløse pletter, det lignede, at de havde gnubbet det af f.eks. i forbindelse med lus.

Som hun husker det, var hun der omkring 10 minutter, hun fortalte tiltalte, hvad hun observerede, de var ikke enige. Tiltalte mente ikke, at hestene var for tynde. Han fortalte, at han havde haft udfordringer med blodlus og tilfælde af kværke. Hun fik ikke et klart svar på sit spørgsmål om, hvem der var hans dyrlæge. Hun blev bedt om at forlade stalden. Kredsformanden blev yderligere 5-10 minutter.

Hun kan vedstå det, hun har skrevet i en anmeldelse den 18. april 2016. Hun landede i den grovere uforsvarlige kategori, fordi der var så mange heste, der var i dårlig stand, det var ikke sandsynlig, at det var enkeltstående problemer. Hun vurderede, at det var en skærpente omstændighed, at tiltalte er hestehandler, det ved hun fra skiltet på ejendommen. Hun kan ikke med sikkerhed sige, at tiltalte har været hestehandler i flere år, men det er hendes indtryk efter hendes snak med kredsformanden.

Vidnet V3 har forklaret, at hun er uddannet dyrlæge i 2009 med heste som speciale. Hun har været tiltaltes dyrlæge og formoder, at hun stadig er det. Hun har været hos ham senest i december 2017. Hun traf tiltalte første gang i sommeren 2015, hvor hun blev tilkaldt i en vagt. En pige havde en af tiltaltes heste af tiltalte i ridning, den skulle tilses, det forgik ikke hos tiltalte. Senere blev hun tilkaldt af tiltalte nogle gange blandt andet til kastration, det forgik hos ham. Midt i april 2016 tilkaldte tiltalte hende til tandarbejde på en hest. Hesten var ikke mærkbart undervægtig, men kunne godt trænge til at tage lidt på. Som hun husker det, foretog hun behandlingen lige ved indgangen af stalden på ejendommen. Hun kan ikke med sikkerhed huske, om hun så andre heste, hun så i hvert fald ingen, der gav hende anledning til noget.

Hun har haft en del kontakt med tiltalte efter den 21. april 2016. Et par uger efter, at hun havde lavet tandarbejdet, blev hun tilkaldt af tiltalte til at komme ud og se på hestene. Hun blev samtidig kontaktet af politiet ved V1

Hun tror, hun var hos tiltalte få dage efter den 21. april. Af de heste, hun da så, var der nogen, der lå under middel huldæssigt, nogen lå på middel og nogen lå over. Der var en hest, der var klart undervægtig, den var nede på 1-2 i huld, og den havde et hævet bagben, der skulle iværksættes behandling med det samme. Hun ridsede mulighederne op. Beslutningen blev, at den skulle aflives, og det gjorde tiltalte, mens hun var der. For så vidt angår de øvrige heste lavede de en plan. Der blev taget afføringsprøver på samtlige heste, og de gennemgik fodring. Hun undersøgte prøverne på sin klinik, og hestene kom i behandling mod orm, uanset om prøverne viste infektion. De indledte en dialog om management af hestehold. Hun sagde til tiltalte, at de heste, der var under huld, skulle tage på. Hun ved ikke, om hestene havde været hos tiltalte i længere tid, eller om de lige var kommet ind. De snakkede om, hvordan han kunne få dem til at tage på. Årsagen til mang-

lende huld kunne være foder, orm eller f.eks. en infektion. Det er svært at sige, hvad der er hovedårsagen. Der er ikke nogen af de heste, hun undersøgte, der ikke senere har taget på, og de fandt en del orm. Nogle af hestene lå på 3-4 på huldskalaen, det er heste, der skal tage på, og det er realistisk, hvis den er anmeldt velbefindende.

Der var nogle af hestene, som hun tog hudprøver af, de blev behandlet. De kiggede på de enkelte heste og lavede en behandlingsplan.

Tiltalte har ikke græs nok til, at han bare kan lukke heste på græs, når det bliver tid til det, så skal de også have noget stråfoder. Hun foreslog tiltalte, at han fik fundet noget god græsning til den kommende sommerperiode. De aftalte, at hun skulle komme regelmæssigt ca. en gang om måneden. Hun gik på barsel i slutningen af 2016 og hendes vikar, V6 overtog indtil april/maj 2017. Hun så tiltaltes heste i maj 2017, hvor de gik på græs. Det var positivt, de så godt ud, nogen var næsten overvægtige, og der stod tre nyere heste i stald, som havde middel huld. Hun var på kontrolbesøg i december 2017. Tiltalte har været god til at ringe, hvis der var noget i den periode, hun har haft med ham at gøre. Planen er, at de skal fortsætte med at ses en gang om måneden vinteren over.

Da hun var hos tiltalte i 2016, trængte der til at blive muget ud. Det blev gjort. Da hun var der i maj 2017 var der muget ud i de 3 bokse, hvor der stod heste. Det er blevet bedre, hun har ikke noget at sætte en finger på. Der er et par heste, de skal være obs på. Det er aftalt, at hun kommer igen indenfor nogle uger. Da hun var der i december var der fortsat en gødningsmåtte, men det var ikke problematisk, der var strøget og tørt. Tiltalte er klar over, at han skal holde gødningsmåtten nede, for det er ikke en høj stald. De fleste heste har ponystørrelse.

Hun har snakket med tiltalte om, at der er en fordel i at have hestene i længere tid og lade være med at købe undervægtige heste ind. Hun har opfordret til færre heste og mindre udskiftning. Der har været nogen udskiftninger.

Vidnet V6 har forklaret, at hun blev uddannet dyrlæge i slutningen af august 2016, men har lang erfaring med hestehold. Hun har været hos tiltalte som vikar for V3

Hun var der sammen med V3 for at kastrere en hest sidst i oktober 2016. Hun var derefter på det første kontrolbesøg hos tiltalte 20. december 2016. De aftalte et nyt besøg den 23. december 2016 og derefter besøg med månedlige intervaller. De har været enkelte heste, hun har haft nogle påtaler på. Hun og tiltalte har haft en dialog om, hvad der kunne gøres blandt andet vedrørende en hest, der havde diarre. Der har været enkelte heste, der har været under normal huld, de fleste har ligget på normalen eller over. Hun må have været der senest kort før V3 kom tilbage i maj 2017. Da hun var der sidste gang, havde der været fremgang, som hun har beskrevet forbedring i sin rap-

port af 11. april 2017 (bilag 1-55).

Andre oplysninger

Embedslæge V2 har i udtalelse af 31. maj 2016 blandt andet anført:

"...

Hestene i stalden blev alle synet i boksen og fotograferet. Det blev tjekket, om de var chipmærket, og de blev mærket igennem for at vurdere huldgrad. Mange af hestene var langhårede, og derfor blev de flest mærket grundigt igennem for at vurdere huld. ...

Næsten alle hestene havde tegn på utøj. Pelsen var tottet, eventuelt med bare pletter på grund af kløen og skællende hud eller direkte eksem.

Der var 2 syge heste. Hest nr. 1 (foto 1A og B og 2a) var apatisk og vaklede, når den skulle flytte sig. Den var sygeligt afmagret (huld 1). Der var intet fedt og kun en meget ringe muskelmasse på hele kroppen. Bugen var opkneben, og halen var faldet helt ned i bækkenet på grund af manglende fedt- og muskulatur i bækkenet. Alle knoglefremspring var synlige, og der var hudafskrabninger ud for knoglefremspringene som tegn på, at hesten lå meget ned (foto 1B). Hest nr. 15 (foto 15 A og B, huld 1) havde tydelige smerter og svært ved at stå op og trække vejret. Den lå ned, så snart den kunne komme til det. Der var kraftig eksem i huden på grund af utøj. T oplyste, at han havde haft noget kværke i stalden, men at han havde vurderet, at det ikke var nødvendigt med behandling.

Der var 9 heste, der var afmagrede eller meget afmagrede (huld 1½ - 2½). Den brogede hest (foto 1A og 2A) er et eksempel på huld 1½. Muskulatur og fedt var reduceret så kraftigt, at alle knoglefremspring var tydelige. Der var et ganske tyndt lag muskulatur på brystkassen og i bækkenet, og hesten var ikke apatisk, som hest nr. 1 på samme foto. Afmagringen kan skyldes sygdom, orm, for lidt foder eller en kombination. Hestene med huld 1½ - 2½ var alle i fare for at få tilstødende komplikationer, da modstandskraften var nedsat på grund af afmagringen. Når årsagen til afmagringen bliver afhjulpet med korrekt fodring og evt. medicinsk behandling, vil det tage flere måneder før, hestene kommer i normalt huld igen.

Der var 8 heste, der var magre (huld 3 - 3½). Som ved de afmagrede skyldes denne tilstand også sygdom, orm, for lidt foder eller en kombination. Disse heste vil dog hurtigt komme sig ved korrekt fodring og evt. behandling.

...

Der var en gammel shetlænderhoppe, der havde normalt huld (5) og 2 nyankomne shetlænder, der var over middel (foto, hest nr. 20, huld 6).

...

Foldarealet var alt for lille til så mange heste, så græsset havde ingen chance for at vokse til, da heste bider helt til roden, når der er for lidt græs. Det store antal heste på et lille areal igennem mange år vil give store problemer med orm.

...

Vurdering

Fødearestyrelsen vurderer, at ovenstående forhold er uforsvarlig behandling af dyr, jf. Dyreværnslovens § 1, 2 og 3 stk. 1 og § 28 stk. 1.

..."

Den fotoserie, optaget den 21. april 2016, som er omtalt i erklæringen, har været fremlagt.

Tiltalte har fremlagt fotos af nogle af hestene.

Der har været fremlagt fotos af den hest, der er omhandlet i forhold 2, fremsendt til politiet fra X3. Det er oplyst, at de er taget henholdsvis kort før en anmeldelse den 15. april 2016, den 21. april 2016 og den 26. april 2016.

Tiltaltes personlige forhold

Tiltalte er tidligere straffet herunder ved

- udenretlig bødedagelse den 22. januar 2010 for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. § 1, og § 2,
- Odense rets dom af 29. marts 2011 med fængsel i 27 dage og bøde for overtrædelser af færdselsloven og dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 7, jf. § 1 og § 2, og lov nr. 528 af 6. juni 2007 om hold af heste med senere ændringer § 35, stk. 1, og stk. 3, jf. § 33, jf. § 5, jf. til dels straffelovens § 89. Månedlige tvangsbøder fra 1. april 2011. Overtrædelsen af dyreværnsloven var begået i februar 2010,
- dom uden retsmøde den 28. marts 2012 for overtrædelse af dyreværns-

lovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 7, og § 1, og § 2.

Kriminalforsorgen har den 12. december 2017 udarbejdet en personundersøgelse af tiltalte jf. retsplejelovens § 808, hvoraf det fremgår, at Kriminalforsorgen vurderer, at han ikke er egnet til at udføre samfundstjeneste.

Retten's begrundelse og afgørelse

Forhold 1

Embedsdyrlæge V2 besigtigede hestenes forhold hos tiltalte på ejendommen , den 21. april 2016. Hendes udtalelse af 31. maj 2016 og hendes forklaring om hestenes forhold er understøttet af de billeder, der blev optaget af dyrene den pågældende dag, samt den vidneforklaring, der er afgivet vidnet politiassistent V1 og det er bevist, at tiltalte har overtrådt dyreværnsloven som anført i tiltalen, dog med undtagelse af, at foldarealet skulle have været for lille, idet det på baggrund af bevisførelsen ikke kan udelukkes, at tiltalte har kunnet rådet over andre arealer end folden på adressen. Efter V2's forklaring lægges det til grund, at hovedårsagen til afmagring af hestene har været mangel på tilstrækkelig fodring.

Med den anførte undtagelse er tiltalte skyldig.

Forhold 2

Efter den forklaring, der er afgivet af vidnet dyrlæge V4 som er støttet af fotos af hesten fra før og efter, at den blev solgt af tiltalte, er det godtgjort at også denne hest har været behandlet i strid med dyreværnsloven, som anført i tiltalen. Retten har lagt vægt på vidnets forklaring om, at hesten var afmagret, da han så den første gang den 21. april 2016, men at den herefter på kort tid tog på alene i kraft af fodring.

Embedsdyrlægen har vurderet tiltaltes behandling af hestene omhandlet i forhold 1 som uforsvarlig. Ud fra de foreliggende fotos og vidnets forklaring er der ikke grundlag for at antage, at hesten omhandlet i dette forhold har været behandlet mere uforsvarligt end de heste, der er omhandlet i forhold 1. Det er derfor ikke godtgjort, at der har været tale om grovere uforsvarlig behandling af denne hest, men alene uforsvarlig behandling.

Med den anførte modifikation er tiltalte også skyldig i dette forhold.

Forhold 4

De bestemmelser i Miljøbeskyttelsesloven, som fremgår af den berigtigede tiltale, fremgår ikke af det påbud, som Kommune den 22. juli 2017 udstedte til tiltalte, og retten finder ikke, at påbuddet har været formu-

leret på en sådan måde, at det kan danne grundlag for strafferetlig sanktioner.

Herefter frifindes tiltalte i dette forhold.

Retten lægger retten til grund, at tiltalte i april 2016 handlede med heste. Retten har lagt vægt antallet af heste, på at han har forklaret, at han i hele den periode, hvor han har haft hestehold har haft ca. det samme antal heste, på at det af et skilt på hans bopæl fremgår: "køb - salg - bytte af heste og ponyer" samt på vidnet embedsdyrlæge V2's forklaring om, at hun fik et visitkort af tiltalte ved et af sine besøg, hvorpå det stod.

Straffen fastsættes til fængsel i 20 dage, jf. dyreværnslovens § 28 stk. 1, jf. stk. 9, jf. § 1, § 2 og § 3 stk. 1 samt Justitsministeriets (nu: Miljø- og Fødevareministeriets) bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19 stk. 1, jf. § 5.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder de betingelser, som er angivet nedenfor, jf. straffelovens § 56.

Retten har lagt vægt på, at det er 4. gang tiltalte straffes for overtrædelse af dyreværnslovgivningen, men også på, at tiltalte alene er fundet skyldig i forhold i uforsvarlig ikke grovere uforsvarlig behandling af dyr, hvorfor straffen kan gøres betinget.

Tiltalte er i januar 2010 straffet for overtrædelse af dyreværnsloven ved at have behandlet et hestehold på 18 heste uforsvarligt, herunder idet en del af hestene ikke var i korrekt foderstand og flere af hestene havde mat og uplejet hårlag samt ubehandlet eksem, han er den 29. marts 2011 straffet for at have behandlet blandt andet 8 heste uforsvarligt, idet 2 heste fremstod med huld under middel og 6 heste med et huld meget under middel, og han er den 28. marts 2012 straffet for overtrædelse af dyreværnsloven ved at have behandlet 11 heste uforsvarligt, idet ialt 11 heste fremstod med et huld langt under middel eller under middel. Tiltalte er nu fundet skyldig i tilsvarende forhold og retten finder, at der er en nærliggende risiko for, at dette vil gentage sig, uanset at tiltalte nu syntes at have et stabilt samarbejde med en dyrlæge. Derfor tages anklagemyndighedens påstand om rettighedsfrakendelse til følge som nedenfor bestemt i medfør af dyreværnslovens § 29, stk. 1, 2. pkt. Der findes ikke grundlag for rettighedsfrakendelse for bestandig.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T straffes med fængsel i 20 dage.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder følgende betingelser:

1. Tiltalte må ikke begå noget strafbart i en prøvetid på 1 år fra endelig

dom.

Tiltalte frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr af hestefamilien i 3 år fra endelig dom.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Dorit Kring

/hala

Udskriftens rigtighed bekræftes.

RET TEN I ODENSE - 3.afdeling, den 15. januar 2018

Tine Bathum
kontorfuldmægtig